

Naoorlogs

Ik heb de oorlog niet meegemaakt, ik ben in de tijd van de wederopbouw verwekt. Dus sleep ik niet de angst voor bombardementen, schuilend in een donkere kelder, met me mee. Heb ik niet die vader gemist die ergens in Duitsland im Arbeitseinsatz was en waarvan mijn moeder zich angstig afvroeg of ze hem nog zou terugzien. Die, na een evacuatie in Groningen, terugkeerde en hoopte dat haar huis er nog stond. Die op het einde van de oorlog nauwelijks iets te eten had.

Nee, wij als babyboomers genoten in onze kinderjaren van die nog enkele ruïne in de stad, waar je prachtig kon ronddolen, ook al was dat ten strengste verboden door je ouders. We speelden op de open plekken verstopperijtje en voetbalden er. We zochten munitie op de Grote Hei. Kortom, het naoorlogse was voor ons het ideale speelveld.

Als kind al boeide mij die oorlog mateloos. Ik zag de kogelgaten in de muren en bedacht me hoe hier gevochten moest zijn. Een echt beeld had ik toen nog totaal niet. Ik speelde op de kale plekken in de stad met nog enkele muurresten. Hier had een huis gestaan, totaal verwoest. Wie waren er omgekomen? Als je er speelde, leek het net of dat eigenlijk niet kon, op zo'n plek. Er werd weinig gepraat over de oorlog, ook niet door mijn ouders. Ze waren alleen maar met de wederopbouw bezig. Toch ving je regelmatig wat op.

Je hoorde van de vele slachtoffers, soms hele families bij elkaar. Je hoorde wie bij wie in de kelder gezeten had bij bombardementen. Er werden grapjes gemaakt over de gestolen fietsen. Maar naarmate ik ouder werd, kreeg ik steeds meer te horen. Via verhalen van ooms en tantes, foto's van een verwoeste stad. Toch bleef het voor mij lange tijd een mysterieuze periode, waarvan ik de omvang niet kon overzien. Er kwam af en toe een vreemd echtpaar uit Overveen bij mijn ouders op bezoek. Hij was ontzettend nerveus en had het heel vaak over die rot Moffen. Hij vertelde dat zijn hele familie was uitgemoord in Sobibor en liet zelfs een keer een potje met zand en botresten van omgekomen Joden zien van dat kamp. Later begreep ik pas dat ze in de oorlog bij opa en oma op de boerderij ondergedoken hadden gezeten.

Al vrij snel na de oorlog kwamen Duitsers in Venlo om inkopen te doen. Vaak vroeg ik me af, wanneer ik zo'n Duitser met pet zag, welke rol hij in de oorlog en bij de Jodenvervolging had gehad. Natuurlijk ook Duitsland was compleet platgebombardeerd met alle ellende van dien, maar...hadden ze dat niet verdiend?

Vreemd is het, ik heb de oorlog totaal niet meegemaakt, maar toch heeft die een grote rol in mijn leven gespeeld. Hoeveel documentaires heb ik niet gezien, ben naar Buchenwald, Auschwitz en Sobibor geweest, gewoon omdat ik vond dat ik dit gezien moest hebben. Kortom, misschien is mijn leven, weliswaar op een andere manier dan mijn ouders, die de verschrikkingen echt hebben meegemaakt, toch ook voor een heel stuk bepaald door de oorlog. Hoezo naoorlogs?

Hay Swinkels

hay.swinkels@ziggo.nl